

Un passeig per la història de Cabrera

Parc nacional marítimoterrestre de l'arxipèlag de Cabrera

GOVERN
ILLES
BALEARNS

Museu Es Celler
(Foto: Equip del Parc)

Un passeig per la història de Cabrera

Parc nacional maritimoterrestre de l'arxipèlag de Cabrera

Aquest itinerari fa un recorregut pel passat i les formes de vida tradicionals que, en alguns casos, van ser vigents fins ben entrat el segle XX. Passarem per sementers en desús, una era de batre i un secret de contraban, el monument als presoners francesos, el celler (avui adaptat per acollir el museu etnogràfic) i el jardí botànic, i veurem les cases i l'hort de sa Font.

Itinerari autoguiat

Durada aproximada: 1,5 hores

Distància del recorregut: 3 km

Nivell de dificultat: baix (¼ estrelles)

Recomanacions: Abans de començar, us recomanem passar per l'oficina d'informació del port, ja que l'entrada al museu està subjecta a l'horari d'obertura, que varia al llarg de l'any.

Papamosques o caçamosques (*Muscicapa tyrrenica*)
(Foto: Equip del Parc)

1. El sementer de sa Platgeta

Sortint del port, hem de seguir la pista que voreja la badia i que mena a sa Platgeta. Una vegada allà, ens endinsarem cap a l'interior de l'illa, passant per una zona sense la garriga original. Són els antics camps de conreu de secà, utilitzats fins ben entrat el decenni de 1960. Actualment i per l'abandonament dels usos agrícoles, l'àrea està ocupada predominantment per plantes herbàcies i un bosquet de savines (*Juniperus phoenicea*) que creix al bell mig de la vall. Algunes figueres (*Ficus carica*) prop del camí ens recorden el passat agrícola de l'illa. En aquest lloc abunden petits ocells que cerquen aliment. Tot l'any hi veurem caçamosques (*Muscicapa tyrrhenica*), passarells (*Linaria cannabina*) i verderols (*Chloris chloris*). Altres, com els tords (*Turdus philomelos*), els ropits (*Erithacus rubecula*) i els coa-roges (*Phoenicurus sp.*), només els podrem observar a l'hivern.

El Pla de ses Figueres sembrat de vinya, segons un gravat publicat l'any 1892 a *La Ilustración Española y Americana*

2. Era de batre i secret de contraban

Seguint el camí que voreja els antics sementers cap a l'interior de la vall, un caminet senyalitzat ens menarà dins el pinar, en expansió d'ençà que es va posar fi a l'aprofitament forestal i la ramaderia. En una clariana hi trobarem una era de batre, testimoni del passat agrícola de l'illa. Aquí, una vegada segats els cereals, una bístia feia rodar en cercle un carretó de batre, com el que podem observar al museu, per separar el gra de la palla.

**Recreació de l'era de Cas Pagès
(Dibuix: Biel Bonnin)**

Excavat a la roca hi trobarem un secret, un amagatall on en temps de crisi i, especialment, durant la postguerra s'hi custodiaven productes de contraban, com cafè, sucre, tabac o alcohol, abans de ser transportats cap a Mallorca.

**Secret de contraban
(Foto: Joan Salom)**

3. El monument als presoners francesos

Un poc més amunt, arribarem al monument als presoners francesos, erigit l'any 1847 per iniciativa del príncep de Joinville, que recorda el tràgic captiveri dels soldats napoleònics entre 1809 i 1814, en el context de la Guerra del Francès. Després de ser derrotats a la batalla de Bailén i passar un temps empresonats als pontons de Cadis, prop de 5.000 soldats foren traslladats a l'illa de Cabrera. Es calcula que hi arribaren a passar més de 9.000 soldats i oficials de l'exèrcit napoleònic. Durant els cinc anys que romangueren a l'illa, visqueren en coves i barraques

en condicions precàries i s'hagueren d'imposar una certa organització per a la construcció de les barraques, el proveïment de l'aigua i el repartiment dels queviures, ja que l'aliment arribava molt irregularment en vaixells. Atenuaren els efectes del captiveri amb representacions d'obres de teatre, la manufactura d'objectes de fusta de savina o boix, que canviaven per menjar als pescadors que s'acostaven des de Mallorca. L'empresonament dels soldats francesos acabà després de cinc llargs anys, i només prop de 3.600 sobrevisqueren i tornaren a les seves llars.

Monument
als presoners napoleònics
(Foto: Equip del Parc)

4. Les cases i l'hort de sa Font o Can Feliu

En sortir del petit pinar, trobarem l'antic celler, que actualment acull el museu etnogràfic. Abans d'entrar-hi, al coster oposat, podem veure una casa d'un aiguavés, construïda a final del segle XIX i restaurada el decenni de 1990, que formava part del conjunt agrícola de l'illa, juntament amb el celler i els sementers de la zona. Ben davant hi ha un hort que es regava aprofitant una mina d'aigua dolça. Completen el conjunt els fassers de les marjades.

Busqueret de coa llarga (*Sylvia balearica*)
(Foto: Sebastià Torrens)

5. El museu etnogràfic

Quan l'any 1891 la família Feliu esdevingué propietària de Cabrera, va iniciar un ambiciós projecte de conreu de la vinya i producció de vi. Es bastiren les cases de sa Font i el celler, que no s'arribà a acabar mai. Quan s'arrabassà la vinya, l'edifici es va fer servir de sestador del ramat d'ovelles i de pallissa. Després d'un període d'abandó, se n'emprengué la restauració per acollir el museu històric i etnogràfic. L'exposició permanent "L'home i la natura a Cabrera" està dividida en tres seccions, corresponents als tres nivells de l'edifici.

Entrant per la planta superior, viatjarem per la història de l'arxipèlag a través de les restes trobades, tant a terra com a la mar, des de la prehistòria i l'època antiga fins al segle XX. Hi podem observar àmfores d'època púnica i romana, ceràmica de diferents períodes, una maqueta del castell, una representació de materials recopilats de l'època dels presoners francesos, etc. No podem deixar aquesta planta sense contemplar la panoràmica sobre el port pel finestral.

Interior del museu
(Foto: Equip del Parc)

Al pis intermedi podrem conèixer les activitats que tradicionalment s'han dut a terme a l'illa mitjançant texts, il·lustracions i fotografies antigues i diferents ormeigs de pesca.

A la planta baixa, dedicada als recursos naturals de Cabrera, hi trobarem uns breus apunts sobre l'aprofitament que s'ha fet de la fauna, la vegetació i el medi marí, a més d'una reproducció de la necròpolis bizantina del Pla de ses Figueres.

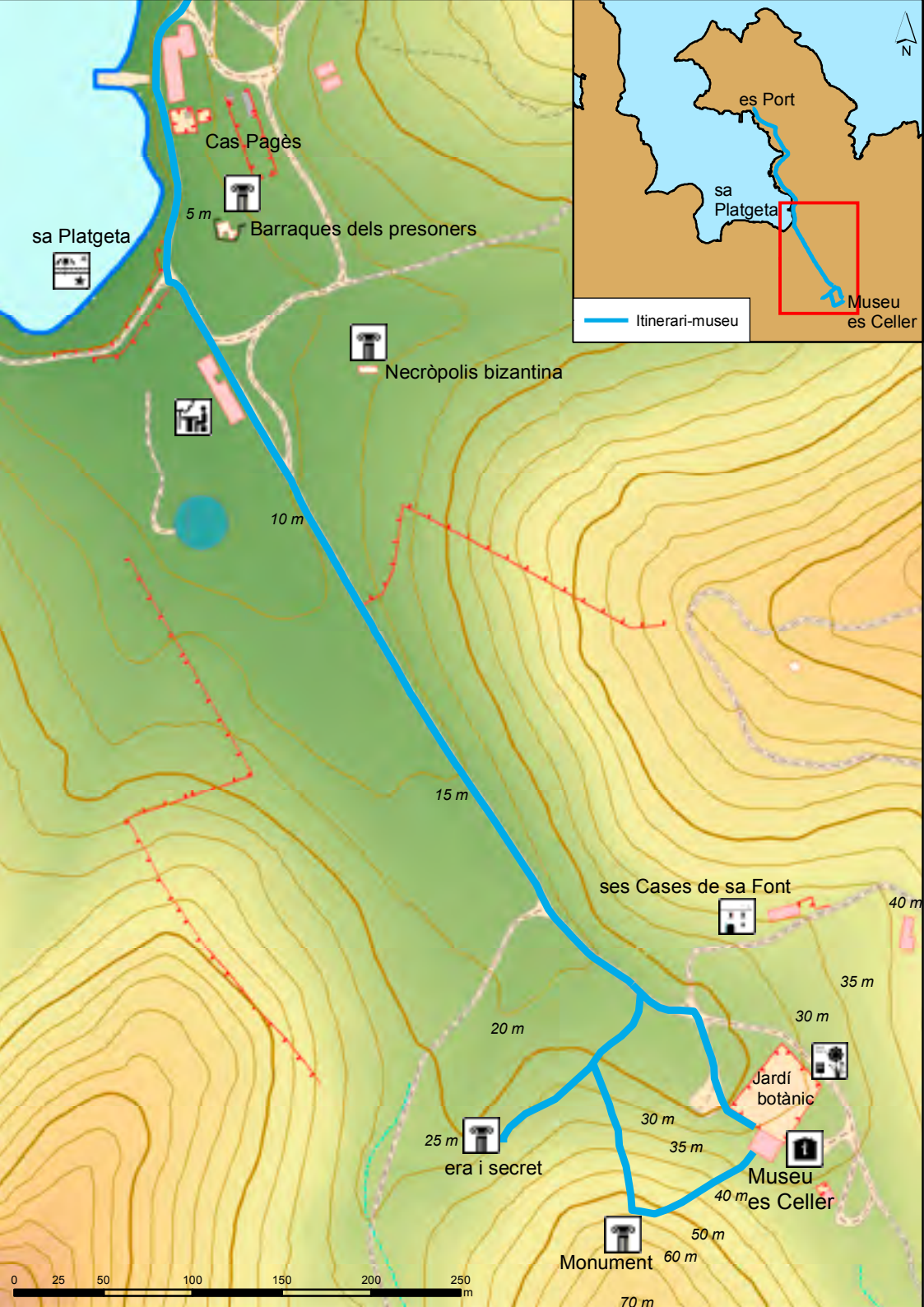
Nanses i palangre
(Foto: Sílvia Arbona)

6. El jardí botànic

Just devora l'edifici del celler, hi trobarem el jardí botànic, on podrem veure la vegetació més singular i característica del Parc Nacional, a vegades difícil d'observar en el seu hàbitat natural, ja sigui per la localització inaccessible o perquè es troba en una zona de reserva. L'alfals arbori (*Medicago citrina*), la motxa o ugó (*Ononis crispa*), la palònia (*Paeonia cambessedesii*) o la rotgeta (*Rubia caespitosa*), endemisme cabrerenc, són joies botàniques que conviuen a Cabrera amb d'altres espècies més conegudes, com els pins (*Pinus halepensis*), les malves (*Lavatera arborea*) o el romaní (*Rosmarinus officinalis*).

Jardí botànic
(Foto: José Castro)

Cas Pagès

5 m Barraques dels presoners

sa Platgeta

Necròpolis bizantina

10 m

15 m

ses Cases de sa Font

40 m

35 m

30 m

Jardí botànic

25 m era i secret

30 m

35 m

Museu es Celler

Monument

40 m

50 m

60 m

70 m

es Port

sa Platgeta

Museu es Celler

Itinerari-museu

